

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Nordisk verdensklasse – og hvordan den dokumenteres

***Ekspedisjonssjef Toril Johansson, det norske
Kunnskapsdepartementet, Universitets- og
høyskoleavdelingen***

Mangfold og elite – mulig å forene?

Hvordan ivareta intensjonen om å ha en mangfoldig eller diversifisert høyere utdanningssektor – som bevarer:

1. bredde vs. elite.
2. institusjonenes regionale, nasjonale og globale rolle?

Mangfoldig høyere utdanningssystem ?

- Alle land har en intensjon/politisk målsetting om å ha et mangfoldig høyere utdanningssystem:
 - institusjoner med ulike profiler, sluttprodukter etc.
 - en klar arbeidsdeling og spesialisering mellom de ulike institusjonstypene som i sum skal gi hva samfunnet trenger av utdanning, forskning, formidling og innovasjon

Klassifisering av høyere utdanning - institusjonsprofiler

Tar utgangspunkt i EUs klassifiseringsprosjekt – U-Map

➤ Viktig fordi det:

- visualisere de høyere utdanningsinstitusjonenes unike profiler og formål
- støtter opp om kvalitetskulturer langs forskjellige akser
- styrker institusjonenes muligheter til å formulere klare målsettinger og strategier
- synliggjør UH-institusjonenes profil og formål for omverdenen
- legger til rette for å sammenligne samme type institusjoner
- kan utvikles til å bli en nyttig input i vår styring av UH-sektoren

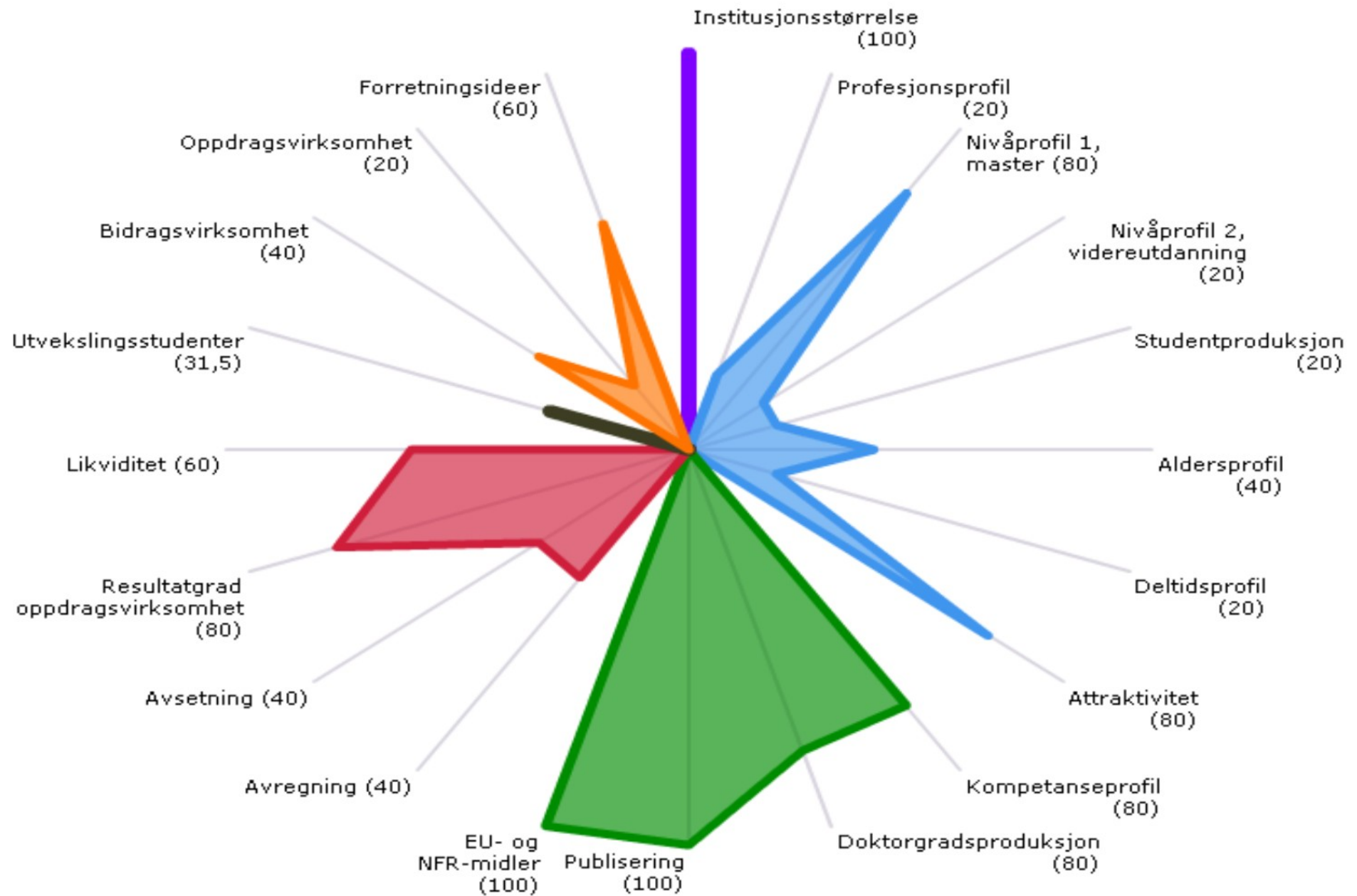
Klassifisering av høyere utdanning - institusjonsprofiler

- Norge er i en unik situasjon gjennom DBH.
 - I vår database for høyere utdanning (DBH) rapporteres statistiske opplysninger som gir opplysninger på de fleste av U-Map prosjektets indikatorer.
- Dermed åpner det seg en mulighet for at KD kan utvikle en noe forenklet og modifisert versjon av U-Map prosjektet.
- I samarbeid med DBH gjennomført et utviklingsarbeid på det norske statlige UH-systemet.

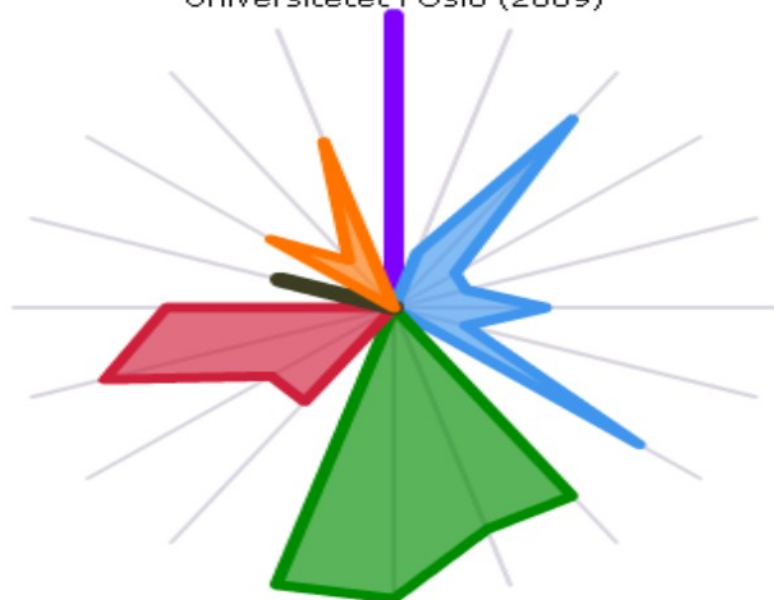
Oversikt over dimensjoner og indikatorer i Blomsten

Størrelse	Utdanning	Forskning
<ul style="list-style-type: none"> • Institusjonsstørrelse (målt i antall studenter) 	<ul style="list-style-type: none"> • Profesjonsprofil • Nivåprofil -master • Nivåprofil - videreutdanning • Studentprod. • Stud. aldersprofil • Deltidsprofil • Attraktivitet 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetanseprofil (andel førstestillinger) • Doktorgradsprod. • Publisering • publiseringspoeng • Forskningsmidler fra EU og NFR
Økonomi og ressursforvaltning	Internasjonalisering	Forholdet til omverdenen
<ul style="list-style-type: none"> • Avregning • Avsetning (i % av driftsinntektene) • Resultatgrad oppdragsvirksomhet • Likviditet 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvekslingsstudenter (per registrerte studenter totalt) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bidragsvirksomhet utenom EU og NFR/RFF • Oppdragsvirksomhet (andel av tot.driftsutgifter) • Forretningsideer
<p style="text-align: center;"><i>Kunnskapsdepartementet</i></p>		

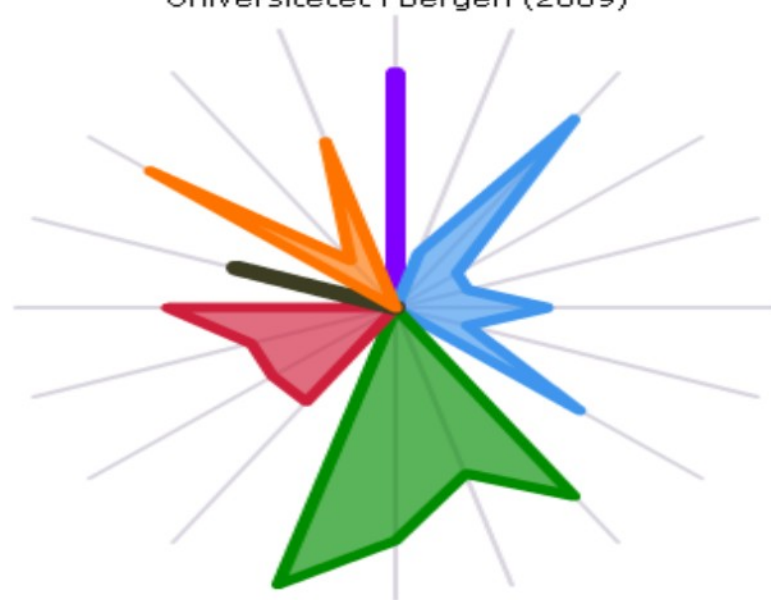
Universitetet i Oslo (2009)

Universitetet i Oslo (2009)

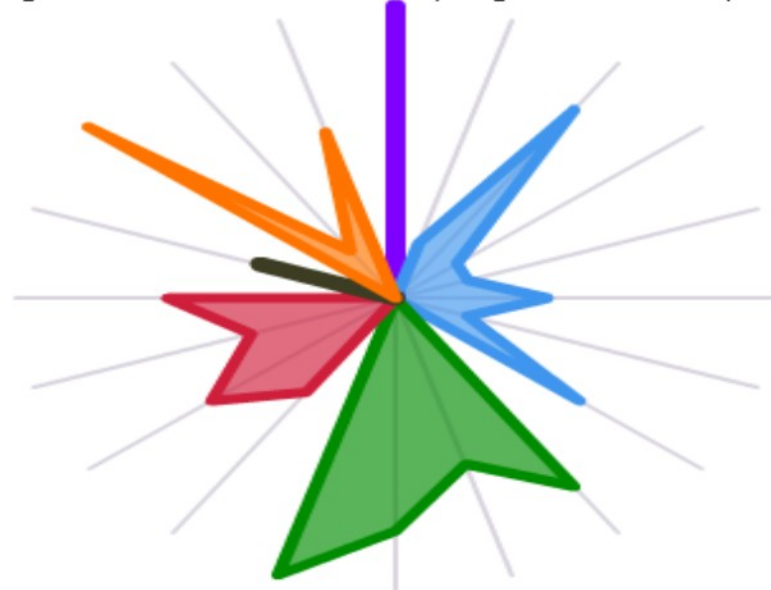
Universitetet i Bergen (2009)

Universitetet i Tromsø (2009)

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (2009)

Høyere utdanning i endring i de nordiske land

- Høyere utdanning knyttes til økonomi – verdiskapingsperspektivet
 - Global konkurranse om talentene
 - Konsekvens: UH-institusjonene søker å konsentrere de faglige og økonomiske/-administrative ressursene i større og mer slagkraftige miljøer
 - Rendyrker dannelsen av eliteinstitusjoner
 - USA og Storbritannia har hatt det i lengre tid – nå følger flere europeiske land etter
 - Det tyske eksellensinitiativet med utvalgte "fyrtårn"
 - Frankrike – myndighetene satt av 35 milliarder euro for bl.a. å bygge opp nye eliteinstitusjoner

Elitesatsing i Norden

To modeller:

- Etablering av eliteinstitusjoner:
 - Danmark har pekt ut tre superuniversiteter
 - Finland er i ferd med å etablere et eliteuniversitet i Helsinki
- Norge og Sverige går for kvalitet i enkelte miljø (SFF og SFI modellen)
 - Innføring av a-, b- og c-universiteter passer ikke inn i den norske konteksten
 - I Sverige skal det nye finansieringssystemet skape en nivådeling
 - Sverige vurderer nå å sette ned foten i forhold til opprykk av "nye universiteter" fra høyskolesiden

Men hvordan dokumentere kvalitet og læringsutbytte?

- Årlig utgis internasjonale rangeringslister av universiteter
 - Kontroversielle, men..
 - brukes som indikasjon på hva som kjennetegner et godt lærested
- Rangeringer og bruk av "league tables" et virkemiddel for å plassere universitetene kvalitetsmessig nasjonalt og internasjonalt
- Brukes for å tiltrekke seg nye studenter
- Et skille mellom de gamle "endimensjonale" og de nye flerdimensjonale rangeringene
- AHELO - Assessment of Higher Education Learning Outcomes

Måling av læringsutbytte i høyere utdanning - AHELO

- AHELO ble formelt startet i desember 2008 som en mulighetsstudie
- En fullskalaundersøkelse kan deretter gjennomføres, tidligst i 2016
- Kvalitet i høyere utdanning – et "overmodent" område der det synes mye
- Behov for en nyansering og profesjonalisering – utfordre dagens rangeringer med alle sin begrensninger og svakheter

Måling av læringsutbytte i høyere utdanning -AHELO

Målet er å:

- sammenligne læringsutbytte på tvers av høyere utdanningsinstitusjoner
- gi studentene og vitenskapelige ansatte et best mulig grunnlag for å velge
- informere nasjonal politikkutvikling
- skape et redskap for de høyere utdanningsinstitusjonenes strategiske arbeid

Hva skal måles i AHELO?

OECD ønsker å måle to hovedformer av kompetanse:

- Generelle ferdigheter eller "generic skills", dvs. evnen til kritisk refleksjon, problemløsning, analytisk tenkning etc.
- Disiplinære ferdigheter, der ferdigheter innenfor spesifikke fagområder måles
 - Ingeniørfag
 - Økonomi
- Det skal også innhentes opplysninger fra institusjonen og tilsatte som kan belyse læringsmiljø og andre bakgrunnsfaktorer (merverdien)

AHELO-undersøkelsen

- Undersøkelser skal gjøres med tester blant studenter i siste semester av et bachelorstudium
- OECD har valgt en tilnærming hvor man starter med en mulighetsstudie, og deretter eventuelt går videre med fullskalaundersøkelser

AHELO-undersøkelsen

Målet med mulighetsstudien er å:

- se om man kan finne vitenskapelig holdbare metoder for å sammenligne læringsutbytte på disse feltene, mellom ulike institusjoner i ulike land
- teste ut om det er praktisk og politisk mulig å gjennomføre undersøkelsen, altså om den samler tilstrekkelig aksept til at resultatene blir utsagnskraftige

AHELO-undersøkelsen

- Den generiske delen: baserer seg på en amerikansk testmetode, Collegiate Learning Assessment (CLA)
 - Testmetoden vil bli tilpasset forholdene i de deltagende land
- De to disiplinære delene vil bygge på erfaringer med tilsvarende undersøkelser i PISA
 - men har også trukket veksler på det europeiske "Tuning"-arbeidet

AHELO-arbeidet i Norge

- Norge deltar i mulighetsstudien innenfor den generiske delen:
 - NTNU, UMB og Høgskolen i Vestfold.
- I tillegg til Norge deltar det universiteter/høgskoler fra følgende land i den generiske delen:
 - Finland, Korea, Kuwait, Mexico og USA

2sd3x4
3x4fmk
k9bgp2
3x4fmk
mkr-7y
xy .9t
ad3x4
3x4fmk
ko 4p2
3x4fmk
mkr=7y

